

Lluís Bosch Martí, Diari de Girona, 7 d'agost de 2012

En el primer aniversari de la mort d'en Damià Escuder (1934-2011)

ELS DOS RETRATS DELS DOS DAMIÀ AL BÒLIT DE SANT NICOLAU

Benvolgut amic: «El plor fa ploure, i els boscos necessiten aigua. Les cendres són l'humus de la terra, neix la vida, l'esperit rebrota, l'aire és de l'àguila i dels núvols. El foc, de les estrelles. Terra i vida. Pau i amor, naixement» (Damià Escuder).

Quan ja tenia escrit el present article, sobre els dos Damià, ens assabentàrem que al Bòlit de Sant Nicolau, l'artista Antoni Miralda, exposa l'*Altar Ego*, muntatge inspirat en els Sants Cosme i Damià, germans bessons, metges cristians i màrtirs, etc. En les octavetes de promoció de la mostra ho titulaven: Es busca Damià, o sigui a nous damians gironins. Un grup d'admiradors del Damià Escuder li digueren a la Rosa Pera, directora del Bòlit, que ja havien trobat a un dels Damià, un de pintat per servidor, igual que un altre que vaig pintar d'en Damià Bardera.

A principis del mes d'agost de l'any passat, comencem el retrat de l'escriptor Damià Bardera, nat al poblet de Viladamat, de l'Alt Empordà, amb qui fa alguns anys tenim unes intenses relacions de xerrades literàries i col·laboracions artístiques, amistat que ens ha portat a fer diverses il·lustracions per als seus inquietants llibres de contes, com *Fauna animal*, i darrerament *Els homes del sac*.

Paradoxalment, quan teníem quasi enllestida la infernal pintura del Bardera, pintat com un dandi decadent, amb cara de ratpenat, ens telefona la Maria,

companya de l'amic Damià Escuder, comunicant-nos que feia unes hores que havia mort; uns dies després, corprès per la defunció del meu amic, comencem una altra gran pintura, quasi un mural; des que coneixem en Bardera mai li hem dit Damià, perquè per a mi el nom de Damià serà sempre el del genial Damià Escuder.

I tornant a parlar de l'escriptor Bardera —que comença a ser considerat un dels millors narradors de la més recent literatura catalana— es va iniciar amb el brutal poemari titulat *El penúltim vòmit*, amb el qual va guanyar el premi Marià Manent de poesia. És un escriptor corrosiu i irreverent que supera per la seva innovació, modernitat i mala bava, autors cada dia més conformistes i ensucrats com els Monzó, Pàmies i Fonalleras. És molt probable que al gran místic, espiritualista català Damià Escuder, no li hauria agradat gens la terrible i antihumanista prosa del Bardera, que presumeix de ser el lletraferit més malparit de les noves lletres catalanes. En canvi, un servidor, gràcies a la meva versatilitat i humanisme comprensiu, he pogut pintar dos caràcters tan genials com antagònics com els dels dos Damià.

El Bardera és un animalot que sempre va a ras de terra, tot i ser un ratpenat, en canvi en Damià Escuder era un angelot-ànima que volava per galàxies inabastables per a molts.

Insistim, l'antihumanisme de Bardera fa broma de les idees evolucionistes, les nostres, i les de l'antropòleg Eudald Carbonell de *l'Encara no som humans*, i ironitza escrivint que voldria que els nostres avantpassats els simis no haguessin baixat dels arbres; Bardera no creu, com nosaltres, en la continuada humanització i millorament de la humanitat, ni en la continuada espiritualització del Damià Escuder, que havia connectat, com a panteista espinozià, amb les forces ocultes del cosmos, des d'una vida convertida en ànima-esperit-infinit.